

VISPĀRĒJĀS TIESAS SPRIEDUMS (astotā palāta)

2010. gada 19. maijā\*

Lieta T-19/05

**Boliden AB**, Stokholma (Zviedrija),

**Outokumpu Copper Fabrication AB**, agrāk — *Boliden Fabrication AB*, Vesterosa [Västerås] (Zviedrija),

**Outokumpu Copper BCZ SA**, agrāk — *Boliden Cuivre & Zinc SA*, Ljēža (Beļģija),

ko sākotnēji pārstāvēja K. Veters [C. Wetter] un O. Rislunds [O. Rislund], pēc tam K. Veters un M. Jūhansons [M. Johansson], *avocats*,

prasītāji,

pret

**Eiropas Komisiju**, ko pārstāv E. Žipinī Furnjē [É. Gippini Fournier] un S. Noe [S. Noë], pārstāvji,

atbildētāja,

\* Tiesvedības valoda — angļu.

par, pirmkārt, lūgumu atcelt Komisijas 2004. gada 3. septembra Lēmuma C(2004) 2826 par [EKL] 81. panta un EEZ līguma 53. panta piemērošanas procedūru (Lieta COMP/E-1/38.069 — Vara santehnikas caurules) 1. panta a)–c) punktu tiktāl, ciktāl tajos ir konstatēts, ka prasītāji ir piedalījušies pārkāpumā laika posmā no 1995. gada 1. jūlija līdz 1998. gada 27. augustam, kā arī no 1998. gada 10. decembra līdz 1999. gada 7. oktobrim, otrkārt, lūgumu samazināt prasītājiem ar šo lēmumu noteiktā naudas soda apmēru un, treškārt, Komisijas pretprasību palielināt minēto apmēru.

## VISPĀRĒJĀ TIESA (astotā palāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētāja E. Martinša Ribeiru [*E. Martins Ribeiro*], tiesneši S. Papasavs [*S. Papasavvas*] un N. Vāls [*N. Wahl*] (referents),

sekretāre K. Kanca [*C. Kantza*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2008. gada 4. novembra tiesas sēdi,

pasludina šo spriedumu.

## Spriedums

### Tiesvedības priekšvēsture

- <sup>1</sup> Prasītāji — *Outokumpu Copper Fabrication AB* (agrāk — *Boliden Fabrication AB*), *Outokumpu Copper BCZ SA* (agrāk — *Boliden Cuivre & Zinc SA*) un *Boliden AB* — ietilpst *Boliden* grupā, kuras mātes sabiedrība *Boliden* ir sabiedrība, kura dibināta saskaņā ar Zviedrijas tiesībām un kotēta Stokholmas Biržā (Zviedrija) un kurai pieder uzņēmumi Eiropā un Kanādā. Grupa ir specializējusies izrakteņu ieguvē raktuvēs, metālu un minerālproduktu, galvenokārt vara un cinka, pārstrādē un tirdzniecībā.

#### 1. Administratīvais process

- <sup>2</sup> Pēc informatīva ziņojuma saņemšanas no *Mueller Industries Inc.* (turpmāk tekstā — “*Mueller*”) 2001. gada janvārī Eiropas Kopienu Komisija, pamatojoties uz Padomes 1962. gada 6. februāra Regulas Nr. 17 — Pirmā regula par [EKL 81.] un [82.] panta īstenošanu (OV 1962, 13, 204. lpp.) — 14. pantu, iepriekš nepaziņojot, 2001. gada martā veica pārbaudes vairāku tādu uzņēmumu telpās, kas darbojas vara santehnikas cauruļu nozarē.

- 3 2001. gada 9. un 10. aprīlī tika veiktas papildu pārbaudes *KME Germany AG* (agrāk — *KM Europa Metal AG*), kā arī *Outokumpu Oyj* un *Luvata Oy* (agrāk — *Outokumpu Copper Products Oy*) (turpmāk tekstā visi kopā — “*Outokumpu grupa*”) telpās. 2001. gada 9. aprīlī *Outokumpu*, pamatojoties uz Komisijas paziņojumu par naudas sodu neuzlikšanu vai to apmēra samazināšanu lietās, kas skar aizliegtas vienošanās (OV 1996, C 207, 4. lpp.; turpmāk tekstā — “1996. gada paziņojums par sadarbību”), izteica Komisijai sadarbības piedāvājumu gan attiecībā uz rūpnieciskajām, gan santehnikas caurulēm. Pēc papildu pārbaudēm Komisija savu izmeklēšanu attiecībā uz vara caurulēm sadalīja trīs atsevišķās procedūrās, proti, lietā COMP/E-1/38.069 (Vara santehnikas caurules), lietā COMP/E-1/38.121 (Savienotājelementi) un lietā COMP/E-1/38.240 (Rūpnieciskās caurules).
  
- 4 Ar 2001. gada 30. maija vēstuli *Outokumpu* grupa nosūtīja Komisijai memorandu, kam pievienoti vairāki pielikumi, raksturojot vara cauruļu nozari un ar to saistītos sļepenos nolīgumus.
  
- 5 Saistībā ar lietu COMP/E-1/38.240 (Rūpnieciskās caurules) pēc Komisijas iniciatīvas 2002. gada 5. jūnijā notika sarunas ar *Outokumpu* grupas pārstāvjiem par šī uzņēmuma izteikto sadarbības piedāvājumu. Šis uzņēmums arī norādīja, ka tas bijis gatavs, ka Komisija iztaujās tā personāla locekļus, kas ir iesaistīti nolīgumos, uz kuriem attiecas lieta COMP/E-1/38.069 (Vara santehnikas caurules).
  
- 6 Saistībā ar lietu COMP/E-1/38.240 (Rūpnieciskās caurules) Komisija saskaņā ar Regulas Nr. 17 11. pantu, pirmkārt, *Wieland-Werke AG* (turpmāk tekstā — “*Wieland*”),

*KME* grupai (ko veido *KME Germany*, *KME France SAS* (agrāk — *Tréfinmétaux SA*) un *KME Italy SpA* (agrāk — *Europa Metall SpA*)) 2002. gada jūlijā nosūtīja lūgumus sniegt informāciju un, otrkārt, aicināja *Outokumpu* grupu tai sniegt papildu informāciju. *KME* grupa 2002. gada 15. oktobrī atbildēja uz minēto lūgumu sniegt informāciju. Tās atbildē bija iekļauts arī paziņojums un lūgums piemērot 1996. gada paziņojumu par sadarbību saistībā ar lietu COMP/E-1/38.069 (Vara santehnikas caurules). Turklāt *KME* grupa ļāva Komisijai visu informāciju, kas sniegta saistībā ar lietu COMP/E-1/38.240 (Rūpnieciskās caurules), izmantot lietā COMP/E-1/38.069 (Vara santehnikas caurules).

- 7 *Wieland* 2003. gada 23. janvārī nosūtīja Komisijai paziņojumu, kurā bija iekļauts lūgums saistībā ar lietu COMP/E-1/38.069 (Vara santehnikas caurules) piemērot 1996. gada paziņojumu par sadarbību.
- 8 Saistībā ar lietu COMP/E-1/38.069 (Vara santehnikas caurules) Komisija 2003. gada 3. martā nosūtīja lūgumus sniegt informāciju *Boliden* grupai, *HME Nederland BV* (turpmāk tekstā — “*HME*”) un *Chalkor AE Epexergasias Metallon* (turpmāk tekstā — “*Chalkor*”), kā arī 2003. gada 20. martā — *IMI* grupai (ko veido *IMI plc*, *IMI Kynoch Ltd* un *Yorkshire Copper Tube*).
- 9 *Chalkor* pārstāvji 2003. gada 9. aprīlī satikās ar Komisijas pārstāvjiem un lūdza saistībā ar lietu COMP/E-1/38.069 (Vara santehnikas caurules) piemērot 1996. gada paziņojumu par sadarbību.
- 10 Komisija saistībā ar lietu COMP/E-1/38.069 (Vara santehnikas caurules) 2003. gada 29. augustā pieņēma paziņojumu par iebildumiem, kas adresēts attiecīgajām

sabiedrībām. Pēc tam, kad minētās sabiedrības bija piekļuvušas lietas materiāliem elektroniskā formā un kad tās bija iesniegušas rakstveida apsvērumus, tās, izņemot *HME*, 2003. gada 28. novembrī piedalījās nopratināšanā.

- <sup>11</sup> Komisija 2003. gada 16. decembrī pieņēma Lēmumu C(2003) 4820, galīgā redakcija, par [EKL] 81. panta un EEZ līguma 53. panta piemērošanas procedūru (Lieta COMP/E-1/38.240 — Rūpnieciskās caurules), kura kopsavilkums ir publicēts 2004. gada 28. aprīļa *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* (OV L 125, 50. lpp.).

## *2. Apstrīdētais lēmums*

- <sup>12</sup> Komisija 2004. gada 3. septembrī pieņēma Lēmumu C(2004) 2826 par [EKL] 81. panta un EEZ līguma 53. panta piemērošanas procedūru (Lieta COMP/E-1/38.069 — Vara santehnikas caurules) (turpmāk tekstā — “apstrīdētais lēmums”), kura kopsavilkums ir publicēts 2006. gada 13. jūlija *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* (OV L 192, 21. lpp.).

- <sup>13</sup> Apstrīdētajā lēmumā it īpaši ir iekļauti šādi noteikumi:

### *“1. pants*

Šādi uzņēmumi ir pārkāpuši [EKL] 81. panta 1. punktu un no 1994. gada 1. janvāra arī EEZ līguma 53. panta 1. punktu, jo tie norādītajos laika posmos ir bijuši vairāku

vienošanas un saskaņotu darbību dalībnieki, nosakot cenas un sadalot tirgus vara san-  
tehnikas cauruļu jomā:

- a) *Boliden* [...] solidāri ar [*Outokumpu Copper Fabrication*] un [*Outokumpu Copper BCZ*] — no 1988. gada 3. jūnija līdz 2001. gada 22. martam;
  
- b) [*Outokumpu Copper Fabrication*] solidāri ar *Boliden* [...] un [*Outokumpu Copper BCZ*] — no 1988. gada 3. jūnija līdz 2001. gada 22. martam;
  
- c) [*Outokumpu Copper BCZ*] solidāri ar *Boliden* [...] un [*Outokumpu Copper Fabrication*] — no 1988. gada 3. jūnija līdz 2001. gada 22. martam;
  
- d) *Austria Buntmetall AG*:
  - i) solidāri ar *Buntmetall Amstetten [GmbH]* — no 1998. gada 29. augusta vismaz līdz 1999. gada 8. jūlijam un
  
  - ii) solidāri ar [*Wieland*] un *Buntmetall Amstetten* [...] — no 1999. gada 9. jūlija līdz 2001. gada 22. martam;
  
- e) *Buntmetall Amstetten* [...]:
  - i) solidāri ar *Austria Buntmetall* [...] — no 1998. gada 29. augusta vismaz līdz 1999. gada 8. jūlijam un

- ii) solidāri ar [*Wieland*] un *Austria Buntmetall* [..] — no 1999. gada 9. jūlija līdz 2001. gada 22. martam;
  
- f) [*Chalkor*] — no 1998. gada 29. augusta vismaz līdz 1999. gada septembra sākumam;
  
- g) [*HME*] — no 1998. gada 29. augusta vismaz līdz 2001. gada 22. martam;
  
- h) *IMI* [..] solidāri ar *IMI Kynoch* [..] un *Yorkshire Copper Tube* [..] — no 1989. gada 29. septembra līdz 2001. gada 22. martam;
  
- i) *IMI Kynoch* [..] solidāri ar *IMI* [..] un *Yorkshire Copper Tube* [..] — no 1989. gada 29. septembra līdz 2001. gada 22. martam;
  
- j) *Yorkshire Copper Tube* [..] solidāri ar *IMI* [..] un *IMI Kynoch* [..] — no 1989. gada 29. septembra līdz 2001. gada 22. martam;
  
- k) [*KME Germany*]:
  - i) individuāli — no 1988. gada 3. jūnija līdz 1995. gada 19. jūnijam un
  
  - ii) solidāri ar [*KME France*] un [*KME Italy*] — no 1995. gada 20. jūnija līdz 2001. gada 22. martam;



l) [*KME Italy*]:

- i) solidāri ar [*KME France*] — no 1989. gada 29. septembra līdz 1995. gada 19. jūnijam un
- ii) solidāri ar [*KME Germany*] un [*KME France*] — no 1995. gada 20. jūnija līdz 2001. gada 22. martam;

m) [*KME France*]:

- i) solidāri ar [*KME Italy*] — no 1989. gada 29. septembra līdz 1995. gada 19. jūnijam un
- ii) solidāri ar [*KME Germany*] un [*KME Italy*] — no 1995. gada 20. jūnija līdz 2001. gada 22. martam;

[..]

- s) *Outokumpu* [..] solidāri ar [*Luvata*] — no 1989. gada 29. septembra līdz 2001. gada 22. martam;
- t) [*Luvata*] solidāri ar *Outokumpu* [..] — no 1989. gada 29. septembra līdz 2001. gada 22. martam;

u) [*Wieland*]:

i) individuāli — no 1989. gada 29. septembra līdz 1999. gada 8. jūlijam un

ii) solidāri ar *Austria Buntmetall* [..] un *Buntmetall Amstetten* [..] — no 1999. gada 9. jūlija līdz 2001. gada 22. martam.

## 2. pants

Par 1. pantā norādītajiem pārkāpumiem tiek noteikti šādi naudas sodi:

a) *Boliden* [..], [*Outokumpu Copper Fabrication*] un [*Outokumpu Copper BCZ*] solidāri: EUR 32,6 miljoni;

b) *Austria Buntmetall* [..] un *Buntmetall Amstetten* [..] solidāri: EUR 0,6695 miljoni;

c) *Austria Buntmetall* [..], *Buntmetall Amstetten* [..] un [*Wieland*] solidāri: EUR 2,43 miljoni;

d) [*Chalkor*]: EUR 9,16 miljoni;

- e) [*HME*]: EUR 4,49 miljoni;
  
- f) *IMI* [..], *IMI Kynoch* [..] un *Yorkshire Copper Tube* [..] solidāri: EUR 44,98 miljoni;
  
- g) [*KME Germany*]: EUR 17,96 miljoni;
  
- h) [*KME Germany*], [*KME France*] un [*KME Italy*] solidāri: EUR 32,75 miljoni;
  
- i) [*KME Italy*] un [*KME France*] solidāri: EUR 16,37 miljoni;
  
- j) *Outokumpu* [..] un [*Luvata*] solidāri: EUR 36,14 miljoni;
  
- k) [*Wieland*] individuāli: EUR 24,7416 miljoni.

[..”

<sup>14</sup> Komisija uzskatīja, ka attiecīgie uzņēmumi bija piedalījušies vienotā, turpinātā, saliktā un — *Boliden* grupas, *KME* grupas un *Wieland* gadījumā — daudzveidīgā pārkāpumā (turpmāk tekstā — “kartelis” vai “attiecīgais pārkāpums”). Komisija precizēja, ka valsts nolīgumi nebija paredzēti apstrīdētajā lēmumā (apstrīdētā lēmuma 2. un 106. apsvērums).

*Attiecīgās preces un tirgi*

- 15 Attiecīgā nozare — vara cauruļu ražošanas nozare — aptver divas preču grupas, proti, pirmkārt, rūpnieciskās caurules, kas tiek iedalītas dažādās apakšgrupās atkarībā no to galapatēriņa (gaisa kondicionēšana un saldešana, savienotājelementi, ūdens sildītāji un gāzes apkures katli, filtru žāvētāji un telekomunikācijas) un, otrkārt, santehnikas caurules, ko sauc arī par “ūdens caurulēm jeb instalācijas caurulēm”, kuras tiek izmantotas ēkās ūdensapgādei, gāzesvados un mazuta pārvados, un apkures sistēmās (apstrīdētā lēmuma 3. apsvērumš).
- 16 Komisija uzskatīja, ka lieta COMP/E-1/38.069 (Vara santehnikas caurules) un lieta COMP/E-1/38.240 (Rūpnieciskās caurules) bija saistītas ar diviem dažādiem pārkāpumiem. Šajā sakarā tā galvenokārt ir pamatojusies uz to, ka “nolīgumos, pirmkārt, par santehnikas caurulēm un, otrkārt, par rūpnieciskajām caurulēm, kuru organizācija arī atšķīrās, bija iesaistīti dažādi uzņēmumi (un dažādi šo uzņēmumu personāla locekļi)”. Turklāt Komisija uzskatīja, ka santehnikas cauruļu nozare atšķīrās no rūpniecisko cauruļu nozares saistībā ar klientiem, galapatēriņu un preču tehniskajām pazīmēm (apstrīdētā lēmuma 4. un 5. apsvērumš).
- 17 Attiecībā uz vara santehnikas caurulēm Komisija apstrīdētajā lēmumā ir apstiprinājusi, ka šajā preču grupā ietilpa divas preču “apakš kategorijas”: pirmkārt, gludās vara santehnikas caurules un, otrkārt, ar plastmasu pārklātas vara santehnikas caurules. Tā norādīja, ka “gludās vara santehnikas caurules un ar plastmasu pārklātas vara santehnikas caurules ne vienmēr ir savstarpēji aizstājamas un ka tās var veidot atšķirīgus preču tirgus, ņemot vērā Komisijas paziņojumu par attiecīgā tirgus definīciju saskaņā ar Kopienas tiesībām konkurences jomā” (OV 1997, C 372, 5. lpp.). Tomēr apstrīdētajā lēmumā Komisija norādīja, ka šīs divas preču “apakš kategorijas” bija jāuzskata par “vienu un to pašu preču grupu [...], jo nolīgumos par šīm divām preču apakš kategorijām bija iesaistīti galvenokārt vieni un tie paši uzņēmumi (un vieni un tie paši šo

uzņēmumu personāla locekļi), un nolīgumi bija organizēti līdzīgā veidā” (apstrīdētā lēmuma 13. un 459. apsvērumš).

- 18 Apstrīdētajā lēmumā Komisija arī ir norādījusi, ka attiecīgais ģeogrāfiskais tirgus bija Eiropas Ekonomikas zona (EEZ). Tā uzskatīja, ka 2000. gadā EEZ gludo vara santehnikas cauruļu tirgus vērtība bija apmēram EUR 970,1 miljons un ar plastmasu pārklāto vara santehnikas cauruļu tirgus vērtība bija EUR 180,9 miljoni. Līdz ar to šo divu tirgu kopējā vērtība 2000. gadā EEZ bija EUR 1151 miljons (apstrīdētā lēmuma 17. un 23. apsvērumš).

#### *Attiecīgā pārkāpuma sastāvdaļas*

- 19 Komisija ir norādījusi, ka attiecīgais pārkāpums bija izpaudies trīs dažādās, bet saistītās formās (apstrīdētā lēmuma 458. un 459. apsvērumš). Pirmo karteļa daļu, proti, *SANCO* nolīgumus, veidoja nolīgumi, kas noslēgti starp “*SANCO* ražotājiem”, un *SANCO* ir to gludo vara santehnikas cauruļu preču zīme, ko ražo *KME* grupa, *Wieland* un *Boliden* grupa (apstrīdētā lēmuma 115.–118., 125.–146. un 456. apsvērumš).
- 20 Otro attiecīgā pārkāpuma daļu, proti, *WICU* un *Cuprotherm* nolīgumus, veidoja nolīgumi, kas noslēgti starp “*WICU* un *Cuprotherm* ražotājiem”, un *WICU* un *Cuprotherm* ir to ar plastmasu pārklāto vara santehnikas cauruļu preču zīmes, ko ražo *KME* grupa un *Wieland* (apstrīdētā lēmuma 121. un 149. apsvērumš).
- 21 Trešā karteļa daļa, proti, paplašinātie Eiropas nolīgumi, attiecās uz nolīgumiem, kas noslēgti plašākas gludo vara santehnikas cauruļu ražotāju grupas iekšienē. Tajā ietilpa

ši sprieduma 19. un 20. punktā minētie uzņēmumi, kā arī *Buntmetall* grupa (ko veido *Austria Buntmetall* un *Buntmetall Amstetten*), *Chalkor*, *HME*, *IMI* grupa, *Mueller* un *Outokumpu* grupa (apstrīdētā lēmuma 147., 148., 192. un 459.–462. apsvērumi).

### *Attiecīgā pārkāpuma ilgums un turpinātais raksturs*

<sup>22</sup> Komisija apstrīdētajā lēmumā ir norādījusi, ka attiecīgos pārkāpumus 1988. gada 3. jūnijā uzsāka *KME* grupa un *Boliden* grupa, 1989. gada 29. septembrī — *IMI* grupa, *Outokumpu* grupa un *Wieland*, 1997. gada 21. oktobrī — *Mueller* un, vēlākais, 1998. gada 29. augustā — *Chalkor*, *Buntmetall* grupa un *HME*. Runājot par datumu, kurā pārkāpums tika izbeigts, Komisija ir norādījusi 2001. gada 22. martu, izņemot saistībā ar *Mueller* un *Chalkor*, kas, kā Komisija uzskata, karteli izbeidza piedalīties attiecīgi 2001. gada 8. janvārī un 1999. gada septembrī (apstrīdētā lēmuma 597. apsvērumi).

<sup>23</sup> Runājot par attiecīgā pārkāpuma turpināto raksturu, attiecībā uz *Boliden* grupu, *IMI* grupu, *KME* grupu, *Outokumpu* grupu un *Wieland* Komisija apstrīdētajā lēmumā ir norādījusi, ka, kaut arī kartelis atsevišķos laika posmos, pirmkārt, no 1990. gada līdz 1992. gada decembrim un, otrkārt, no 1994. gada jūlija līdz 1997. gada jūlijam darbojās mazāk intensīvi, prettiesiskā darbība tomēr netika pilnībā izbeigta, līdz ar to attiecīgais pārkāpums faktiski veidoja vienotu pārkāpumu, kam nav iestājies noilgums (apstrīdētā lēmuma 466., 471., 476., 477. un 592. apsvērumi).

*Naudas sodu apmēra noteikšana*

- <sup>24</sup> Ar apstrīdēto lēmumu Komisija atbilstoši Padomes 2002. gada 16. decembra Regulas (EK) Nr. 1/2003 par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti [EKL] 81. un 82. pantā (OV 2003, L 1, 1. lpp.), 23. panta 2. punktam, kā arī atbilstoši Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktam noteica naudas sodus *Boliden* grupai, *Buntmetall* grupai, *Chalkor*, *HME*, *IMI* grupai, *KME* grupai, *Outokumpu* grupai un *Wieland* (apstrīdētā lēmuma 842. apsvēruma un 2. pants).
- <sup>25</sup> Naudas sodu summas Komisija noteica atkarībā no attiecīgā pārkāpuma smaguma un ilguma, proti, diviem kritērijiem, kas tieši ir minēti Regulas Nr. 1/2003 23. panta 3. punktā un Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktā, kuri saskaņā ar apstrīdētajā lēmumā norādīto bija piemērojami attiecīgā pārkāpuma izdarīšanas brīdī (apstrīdētā lēmuma 601.–603. apsvērumi).
- <sup>26</sup> Lai noteiktu katram uzņēmumam uzliktā naudas soda apmēru, Komisija piemēroja metodoloģiju, kas noteikta Pamatnostādnēs [naudas soda] noteikšanai, piemērojot Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktu un [EOTKL] 65. panta 5. punktu (OV 1998, C 9, 3. lpp.; turpmāk tekstā — “Pamatnostādnes”), pat ja tā uz to sistemātiski neatsaucās. Apstrīdētajā lēmumā Komisija arī ir novērtējusi, vai un kādā mērā attiecīgie uzņēmumi izpilda 1996. gada paziņojumā par sadarbību noteiktās prasības.

## Naudas sodu sākumsumma

## — Smagums

- <sup>27</sup> Saistībā ar attiecīgā pārkāpuma smaguma vērtējumu Komisija ir ņēmusi vērā pārkāpuma raksturu, tā konkrēto ietekmi uz tirgu, attiecīgā ģeogrāfiskā tirgus apmēru un minētā tirgus lielumu (apstrīdētā lēmuma 605. un 678. apsvērumi).
- <sup>28</sup> Tā ir norādījusi, ka prakse, kad tiek sadalīti tirgi un noteiktas cenas, kā tas ir šajā gadījumā, paša to rakstura dēļ ir ļoti smags pārkāpums, un uzskatīja, ka ģeogrāfiskais tirgus, ko ietekmēja kartelis, atbilda EEZ teritorijā esošam tirgum. Komisija arī ņēma vērā, ka vara santehnikas cauruļu tirgus veidoja ļoti nozīmīgu ražošanas nozari, kuras vērtība bija EUR 1151 miljons EEZ teritorijā 2000. gadā — pēdējā pilnajā gadā, kurā bija spēkā kartelis (apstrīdētā lēmuma 606. un 674.–678. apsvērumi).
- <sup>29</sup> Runājot par konkrēto ietekmi uz tirgu, Komisija ir norādījusi, ka pastāvēja pietiekami pierādījumi, lai pierādītu, ka kartelis bija vispārīgi ietekmējis attiecīgo tirgu, īpaši cenas, kaut arī šo ietekmi nebija iespējams precīzi noteikt (apstrīdētā lēmuma 670. un 673. apsvērumi). Lai izdarītu šo secinājumu, tā ir pamatojusies uz vairākām norādēm. Pirmkārt, tā ir pamatojusies uz aizliegtas vienošanās īstenošanu, atsaucoties uz to, ka dalībnieki bija apmainījušies ar informāciju par tirdzniecības apjomu un cenu līmeni (apstrīdētā lēmuma 629. un 630. apsvērumi).



- 30 Otrkārt, tā ir ņēmusi vērā, ka karteļa locekļiem piederēja nozīmīga EEZ tirgus daļa, proti, 84,6% (apstrīdētā lēmuma 635. apsvērums).
- 31 Treškārt, Komisija ir pamatojusies uz tabulām, memorandiem un piezīmēm, ko saistībā ar karteļa sanāksmēm veidojuši tā locekļi. Šajos dokumentos ir norādīts, ka cenas tika paaugstinātas atsevišķos karteļa darbības laika posmos un ka karteļa locekļi guva papildu ieņēmumus salīdzinājumā ar iepriekšējiem laika posmiem. Atsevišķos no minētajiem dokumentiem ir norādīts, ka kartelī iesaistītās personas uzskata, ka tas bija ļāvis attiecīgajiem uzņēmumiem sasniegt savas mērķa cenas. Komisija ir pamatojusies arī uz paziņojumiem, ko sniedzis kādas *Boliden* grupas sabiedrības bijušais direktors — *M.*, kā arī *Wieland*, *Boliden* grupa un *Mueller*, attiecīgi sadarbojoties (apstrīdētā lēmuma 637.–654. apsvērums).
- 32 Visbeidzot, Komisija ir konstatējusi, ka attiecīgās aizliegtās vienošanās dalībnieku tirgus daļas saglabājās salīdzinoši nemainīgas visā karteļa darbības laikā, kaut arī dalībnieku klienti reizēm mainījās (apstrīdētā lēmuma 671. apsvērums).
- 33 Komisija no tā ir secinājusi, ka attiecīgie uzņēmumi bija izdarījuši ļoti smagu pārkāpumu (apstrīdētā lēmuma 680. apsvērums).

— Atšķirīga attieksme

- 34 Apstrīdētajā lēmumā Komisija ir norādījusi četras grupas, ko tā uzskatīja par tādām, kuras norāda uz uzņēmumu salīdzinošo nozīmi attiecīgajā pārkāpumā. Komisijas veiktais karteļa locekļu iedalījums vairākās kategorijās ir pamatots ar attiecīgajām karteļa dalībnieku tirgus daļām attiecīgo preču tirdzniecībai EEZ 2000. gadā. Līdz ar

to *KME* grupa tika uzskatīta par galveno dalībnieku attiecīgajā tirgū un tika iekļauta pirmajā kategorijā. *Wieland* grupa (ko veido *Wieland* un *Buntmetall* grupa, pār kuru *Wieland* pārņēma kontroli 1999. gada jūlijā), *IMI* grupa un *Outokumpu* grupa tika uzskatītas par vidēja lieluma uzņēmumiem šajā tirgū un tika iekļautas otrajā kategorijā. *Boliden* grupa ir iekļauta trešajā kategorijā. Ceturtajā kategorijā ietilpst *HME* un *Chalkor* (apstrīdētā lēmuma 681.–692. apsvērumi).

35 Tirgus daļas tika noteiktas atkarībā no apgrozījuma, ko katrs pārkāpuma izdarītājs guvis no santehnikas cauruļu tirdzniecības kopējā gludo vara santehnikas cauruļu un ar plastmasu pārklāto vara santehnikas cauruļu tirgū. Tādējādi to uzņēmumu tirgus daļas, kas nepārdeva *WICU* un *Cuprotherm* caurules, tika aprēķinātas, izdalot to apgrozījumu, kas gūts no gludajām vara santehnikas caurulēm, ar kopējo gludo un ar plastmasu pārklāto vara santehnikas cauruļu tirgu lielumu (apstrīdētā lēmuma 683. un 692. apsvērumi).

36 Komisija līdz ar to naudas sodu sākumsummu noteica EUR70 miljonu apmērā *KME* grupai, EUR23,8 miljonu apmērā *Wieland*, *IMI* grupai un *Outokumpu* grupai, EUR16,1 miliona apmērā *Boliden* grupai un EUR9,8 miljonu apmērā *Chalkor* un *HME* (apstrīdētā lēmuma 693. apsvērumi).

37 Ņemot vērā, ka *Wieland* un *Buntmetall* grupa pēc 1999. gada jūlija veido vienu uzņēmumu un ka līdz 1995. gada jūnijam *KME France* un *KME Italy* kopā veidoja uzņēmumu, kas pastāvēja atsevišķi no *KME Germany*, naudas sodu sākumsumma, kas tiem attiecīgi tika uzlikta, tika noteikta šādi: EUR35 miljoni *KME* grupai (*KME Germany*, *KME France* un *KME Italy* solidāri); EUR17,5 miljoni *KME Germany*; EUR17,5 miljoni *KME Italy* un *KME France* solidāri; EUR3,25 miljoni *Wieland*

grupai; EUR 19,52 miljoni *Wieland* un EUR 1,03 miljoni *Buntmetall* grupai (apstrīdētā lēmuma 694.–696. apsvērumi).

- <sup>38</sup> Ņemot vērā vajadzību noteikt naudas sodu tādā apmērā, kas tam nodrošina preventīvu ietekmi, Komisija *Outokumpu* grupai uzliktā naudas soda sākumsummu palielināja par 50 %, kas tādējādi sasniedza EUR 35,7 miljonus, uzskatot, ka tās pasaules apgrozījums, kas pārsniedz EUR 5 miljardus, parāda, ka šīs sabiedrības apmērs un ekonomiskā vara šādu palielinājumu attaisno (apstrīdētā lēmuma 703. apsvērumi).

#### Naudas sodu pamatsumma

- <sup>39</sup> No apstrīdētā lēmuma izriet, ka Komisija ir palielinājusi naudas sodu sākumsummas par 10 % par pilnu pārkāpuma gadu un par 5 % par visu papildu laika posmu, kas ir seši mēneši vai ilgāks, bet īsāks nekā viens gads. Tādējādi tika secināts, ka:

- tā kā *IMI* grupa piedalījās kartelī vienpadsmit gadus un piecus mēnešus, tai bija jāpiemēro palielinājums 110 % apmērā no naudas soda sākumsummas EUR 23,8 miljoniem;
- tā kā *Outokumpu* grupa piedalījās kartelī vienpadsmit gadus un piecus mēnešus, tai bija jāpiemēro palielinājums 110 % apmērā no naudas soda sākumsummas EUR 35,7 miljoniem pēc tās palielināšanas preventīvos nolūkos;

- tā kā *Boliden* grupa piedalījās kartelī divpadsmit gadus un deviņus mēnešus, tai bija jāpiemēro palielinājums 125 % apmērā no naudas soda sākumsummas EUR 16,1 miljona;
  
- tā kā *Chalkor* piedalījās kartelī divpadsmit mēnešus, tai bija jāpiemēro palielinājums 10 % apmērā no naudas soda sākumsummas EUR 9,8 miljoniem;
  
- tā kā *HME* piedalījās kartelī divus gadus un sešus mēnešus, tai bija jāpiemēro palielinājums 25 % apmērā no naudas soda sākumsummas EUR 9,8 miljoniem;
  
- tā kā *KME* grupa piedalījās kartelī piecus gadus un septiņus mēnešus, tai bija jāpiemēro palielinājums 55 % apmērā no naudas soda sākumsummas EUR 35 miljoniem;
  
- tā kā *KME Germany* piedalījās kartelī septiņus gadus un divus mēnešus, tai bija jāpiemēro palielinājums 70 % apmērā no naudas soda sākumsummas EUR 17,5 miljoniem;
  
- tā kā *KME France* un *KME Italy* piedalījās kartelī piecus gadus un desmit mēnešus, tām bija jāpiemēro palielinājums 55 % apmērā no naudas soda sākumsummas EUR 17,5 miljoniem;
  
- tā kā *Wieland* tika uzskatīta par, pirmkārt, individuāli atbildīgu par deviņu gadu un deviņu mēnešu laika posmu un, otrkārt, solidāri ar *Buntmetall* grupu atbildīgu par papildu viena gada un astoņu mēnešu laika posmu, tai tika piemērots

palielinājums 95 % apmērā no naudas soda sākumsummas EUR 19,52 miljoniem, par kuru atbildīga ir tikai *Wieland*, un palielinājums 15 % apmērā no naudas soda sākumsummas EUR 3,25 miljoniem, par kuru *Wieland* un *Buntmetall* grupa ir solidāri atbildīgas (apstrīdētā lēmuma 706.–714. apsvērumi).

40 Tādējādi naudas sodu pamatsummas, kas uzliktas attiecīgajiem uzņēmumiem, ir šādas:

— *KME* grupai: EUR 54,25 miljoni;

— *KME Germany*: EUR 29,75 miljoni;

— *KME France* un *KME Italy* (solidāri): EUR 27,13 miljoni;

— *Buntmetall* grupai: EUR 1,03 miljoni;

— *Wieland* grupai: EUR 3,74 miljoni;

— *Wieland*: EUR 38,06 miljoni;

— *IMI* grupai: EUR 49,98 miljoni;

- *Outokumpu* grupai: EUR 74,97 miljoni;
  
- *Chalkor*: EUR 10,78 miljoni;
  
- *HME*: EUR 12,25 miljoni;
  
- *Boliden* grupai: EUR 36,225 miljoni (apstrīdētā lēmuma 719. apsvērumš).

#### Atbildību pastipriņošie un atbildību mīkstinošie apstākļi

- <sup>41</sup> Naudas soda pamatsumma, kas uzlikta *Outokumpu* grupai, tika palielināta par 50%, jo tā bija recidīva izdarītāja un Komisijas 1990. gada 18. jūlija Lēmuma 90/417/EOTK par procedūru saskaņā ar [EOTKL] 65. pantu attiecībā uz plakanu auksti velmēta nerūsējoša tērauda izstrādājumu Eiropas ražotāju nolīgumu un saskaņotām darbībām (OV L 220, 28. lpp.) adresāte (apstrīdētā lēmuma 720.–726. apsvērumš).
- <sup>42</sup> Kā atbildību mīkstinošus apstākļus Komisija ņēma vērā, ka *KME* grupa un *Outokumpu* grupa attiecīgās sadarbības ietvaros tai bija sniegušas informāciju, uz kuru neattiecās 1996. gada paziņojums par sadarbību.
- <sup>43</sup> Tādējādi Komisija samazināja naudas soda pamatsummu, kas uzlikta *Outokumpu* grupai, par EUR 40,17 miljoniem, kuri atbilst naudas sodam, kas tai bija uzlikts par pārkāpuma izdarīšanu laika posmā no 1989. gada septembra līdz 1997. gada jūlijam,

ko bija iespējams noteikt, ņemot vērā informāciju, kuru tā bija sniegusi Komisijai (apstrīdētā lēmuma 758. un 759. apsvērumš).

- 44 Runājot par *KME* grupu, tai uzliktā naudas soda pamatsumma tika samazināta par EUR 7,93 miljoniem, ņemot vērā tās sadarbību, kas ļāva Komisijai pierādīt, ka attiecīgais pārkāpums attiecās uz vara santehnikas caurulēm, kas pārklātas ar plastmasu (apstrīdētā lēmuma 760. un 761. apsvērumš).

1996. gada paziņojuma par sadarbību piemērošana

- 45 Komisija saskaņā ar 1996. gada paziņojuma par sadarbību D punktu piešķīra naudas sodu summas samazinājumu par 50% *Outokumpu* grupai, par 35% *Wieland* grupai, par 15% *Chalkor*, par 10% *Boliden* grupai un *IMI* grupai un par 35% *KME* grupai. *HME* nesaņēma nekādu samazinājumu atbilstoši šim paziņojumam (apstrīdētā lēmuma 815. apsvērumš).

Naudas sodu galīgā summa

- 46 Saskaņā ar Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktu un Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punktu Komisija noteica šādas naudas sodu summas, kas jāuzliek uzņēmumiem, kuri ir apstrīdētā lēmuma adresāti:

— *Boliden* grupai: EUR 32,6 miljoni;

— *Buntmetall* grupai: EUR 0,6695 miljoni;

- *Chalkor*: EUR 9,16 miljoni;
- *HME*: EUR 4,49 miljoni;
- *IMI* grupai: EUR 44,98 miljoni;
- *KME* grupai: EUR 32,75 miljoni;
- *KME Germany*: EUR 17,96 miljoni;
- *KME France* un *KME Italy* (solidāri): EUR 16,37 miljoni;
- *Outokumpu* grupai: EUR 36,14 miljoni;
- *Wieland* grupai: EUR 2,43 miljoni;
- *Wieland*: EUR 24,7416 miljoni (apstrīdētā lēmuma 842. apsvērumš).

### **Tiesvedība un lietas dalībnieku prasījumi**

- <sup>47</sup> Ar prasības pieteikumu, kas Pirmās instances tiesas [tagad — Vispārējā tiesa] kancelejš iesniegts 2005. gada 20. janvārī, prasītāji cēla šo prasību.
- <sup>48</sup> Tā kā Vispārējās tiesas palātu sastāvs ir ticis mainīts, tiesnesis referents tagad darbojas astotajā palātā, kurai attiecīgi ir nodota šī lieta.



49 Prasītāju prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

- atcelt apstrīdētā lēmuma 1. panta a)–c) punktu tiktāl, ciktāl tie attiecas uz laika posmiem no 1995. gada 1. jūlija līdz 1998. gada 27. augustam un no 1998. gada 10. decembra līdz 1999. gada 7. oktobrim;
- samazināt prasītājiem uzliktā naudas soda apmēru;
- piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

50 Komisijas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:

- prasību noraidīt;
- palielināt prasītājiem uzliktā naudas soda apmēru;
- piespriest prasītājiem atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

### **Juridiskais pamatojums**

51 Savā prasībā prasītāji lūdz, pirmkārt, daļēji atcelt apstrīdēto lēmumu un, otrkārt, samazināt tiem uzliktā naudas soda apmēru.

1. *Par lūgumu daļēji atcelt apstrīdēto lēmumu*

*Lietas dalībnieku argumenti*

- 52 Sava lūguma pamatojumam prasītāji norāda vienu pamatu, kas ir pamatots ar kļūdu tiesību piemērošanā, kura ir pieļauta, konstatējot, ka tie piedalījās vienotā un turpinātā pārkāpumā.
- 53 Prasītāji uzskata, ka Komisija nav atbilstoši tiesību aktu prasībām un atbilstoši judikatūrai pierādījusi, ka laika posmā no 1995. gada 1. jūlija līdz 1998. gada 27. augustam, kā arī no 1998. gada 10. decembra līdz 1999. gada 7. oktobrim tie bija paredzējuši ar savu rīcību sekmēt kopīgo mērķu sasniegšanu, ko izvirzījuši visi karteļa dalībnieki, un ka tiem bija zināma konkrēta rīcība, kuru paredzējuši īstenot vai īstenojuši citi pārkāpuma izdarītāji, mēģinot sasniegt šos pašus mērķus, vai ka tie varēja saprātīgi šo rīcību paredzēt un bija gatavi pieņemt šādu risku.
- 54 Attiecībā uz laika posmu no 1995. gada 1. jūlija līdz 1998. gada 27. augustam prasītāji būtībā norāda, ka kopš 1995. gada 1. jūlija *SANCO* nolīgumi vairs neveido karteļa daļu. Tādējādi karteli veidoja vairs tikai divas daļas, proti, *WICU* un *Cuprotherm* nolīgumi un paplašinātie Eiropas nolīgumi.
- 55 Ņemot vērā, ka ir skaidrs, ka prasītāji nekad nav piedalījušies *WICU* un *Cuprotherm* nolīgumos un ka tie izbeidza piedalīties sanāksmēs, kas notika saistībā ar

paplašinātajiem Eiropas nolīgumiem laika posmā no 1995. gada 1. jūlija līdz 1998. gada 27. augustam, pārkāpums, kurā tiek vainoti prasītāji, neturpinājās, bet bija pārtraukts.

- 56 Prasītāji uzskata, ka tas, ka tie pēc 1995. gada 1. jūlija turpināja piedalīties “SANCO ražotāju” informācijas apmaiņas tīklā, nekādā veidā neietekmē to, vai to dalība kartelī bija vai nebija pārtraukta. Kopš *M.* — viena no to ģenerāldirektoriem tajā laikā — aiziešanas 1995. gada vidū līdz 1997. gada 21. novembrim tie nezināja par karteļa sanāksmju esamību vai pat paša karteļa esamību. Prasītāji par paplašināto Eiropas nolīgumu esamību uzzināja tikai 1997. gada 21. novembrī, kad *KME* grupa tos uzaicināja piedalīties šajā sadarbībā, no kuras tie atteicās.
- 57 Turklāt informācijas apmaiņas sistēma, kas pastāvēja “SANCO ražotāju” starpā kopš 1988. gada, bija prettiesisku licenču nolīgumu ieviešanas rezultāts. Līdz ar to minētās sistēmas sākotnējais un galvenais mērķis bija prettiesisks. Tiesas sēdē prasītāji tomēr atzina, ka no 1988. gada līdz 1995. gada vidum minētā informācijas apmaiņas sistēma tika izmantota kā līdzeklis arī karteļa iekšienē. Tie apstiprina, ka, tā kā tiem nebija zināms, ka sanāksmes un slepenā saziņa turpinājās karteļa iekšienē pēc 1995. gada vidus, to dalība informācijas apmaiņas sistēmā pēc šī datuma vairs neveidoja dalību kartelī, bet tikai dalību prettiesisko licenču nolīgumu īstenošanā.
- 58 Attiecībā uz laika posmu no 1998. gada 10. decembra līdz 1999. gada 7. oktobrim prasītāji apgalvo, ka 1998. gada 10. decembra sanāksmes laikā tie skaidri un tieši paziņoja par savu izstāšanos no sadarbības paplašināto Eiropas nolīgumu ietvaros. Prasītāji piedalījās jaunajā kartelī tikai 1999. gada 8. oktobrī organizētās sanāksmes laikā.

59 Komisija lūdz pamatu noraidīt.

*Vispārējās tiesas vērtējums*

- 60 Vispirms ir jāatgādina, ka Tiesa ir atzinusi, ka EKL 81. panta 1. punkta pārkāpumu var izraisīt ne tikai atsevišķa darbība, bet arī vairākas darbības vai arī turpināta rīcība. Šo interpretāciju nevar apstrīdēt tādēļ, ka arī viens vai vairāki šādu darbību vai turpinātas rīcības elementi paši par sevi katrs atsevišķi var būt minētās normas pārkāpums (šajā ziņā skat. Tiesas 1999. gada 8. jūlija spriedumu lietā C-49/92 P Komisija/*Anic Partecipazioni*, *Recueil*, I-4125. lpp., 81. punkts). Ja dažādas darbības ietilpst kopējā plānā to identiskā mērķa dēļ, kas izkropļo konkurenci kopējā tirgū, Komisijai ir tiesības uzlikt atbildību par šīm darbībām atkarībā no dalības attiecīgajā pārkāpumā kopumā (Tiesas 2004. gada 7. janvāra spriedums apvienotajās lietās C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P un C-219/00 P *Aalborg Portland* u.c./Komisija, *Recueil*, I-123. lpp., 258. punkts).
- 61 Tāpat arī uzņēmumu var saukt pie atbildības par aizliegto vienošanos kopumā, pat ja ir pierādīts, ka tas ir tieši piedalījies tikai vienā vai dažos šo aizliegto vienošanos veidošajos elementos, ja tas ir zinājis vai tam noteikti bija jāzina, pirmkārt, ka noruna, kurā tas ir piedalījies, bija kopēja plāna daļa, un, otrkārt, šajā kopējā plānā ietilpa visi aizliegto vienošanos veidošie elementi (Pirmās instances tiesas 1999. gada 20. aprīļa spriedums apvienotajās lietās no T-305/94 līdz T-307/94, no T-313/94 līdz T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 un T-335/94 *Limburgse Vinyl Maatschappij* u.c./Komisija, *Recueil*, II-931. lpp., 773. punkts, un 2002. gada 20. marta spriedums lietā T-9/99 *HFB* u.c./Komisija, *Recueil*, II-1487. lpp., 231. punkts).

- 62 Šajā gadījumā ir skaidrs, ka prasītāji paplašinātajos Eiropas nolīgumos piedalījās no 1998. gada 3. jūnija līdz 1995. gada 30. jūnijam, no 1998. gada 27. augustam līdz 1998. gada 10. decembrim un no 1999. gada 8. oktobra līdz 2001. gada 22. martam. Tāpat arī ir skaidrs, ka tie bieži un pastāvīgi ar *KME* grupu un *Wieland* apmainījās ar detalizētiem datiem par *SANCO* santehnikas cauruļu tirdzniecības apjomiem visā karteļa darbības laikā, proti, no 1998. gada 3. jūnija līdz 2001. gada 22. martam.
- 63 Līdz ar to ir jānoskaidro, vai minētā datu apmaiņa bija viens no elementiem, kas veidoja karteļa kopējo plānu, vai prasītājiem bija jāzina par karteļa esamību un par tā darbību laika posmos no 1995. gada 1. jūlija līdz 1998. gada 27. augustam, kā arī no 1998. gada 10. decembra līdz 1999. gada 7. oktobrim.
- 64 Apstrīdētajā lēmumā (449.–457. apsvērumš) Komisija ir apstiprinājusi, ka karteļa kopējā plāna sastāvdaļas bija:

- attiecīgo tirgus daļu iesaldēšana, sadalot tirdzniecības apjomus pa valstīm;
- nolīgums par cenu paaugstināšanu vai saskaņotām cenām un šo cenu palielinājumu vai šo saskaņoto cenu piemērošana;
- tirgu sadales un cenu saskaņošanas īstenošana ar uzraudzības mehānisma palīdzību, kas balstīts uz tirgus līdera noteikšanu dažādām Eiropas teritorijām, kā arī uz regulāru apmaiņu ar konfidenciālu informāciju par komercdarbības stratēģijām, tirdzniecības apjomiem un mērķiem, tāpat arī atsevišķos gadījumos par cenām un atlaidēm.

- 65 Attiecībā tieši uz informācijas apmaiņu par *SANCO* caurulēm Komisija apstrīdētā lēmuma 143. apsvērumā ir norādījusi, ka tā ļauj kontrolēt tirdzniecības apjomus. Jāatgādina arī, ka apstrīdētā lēmuma 138. apsvērumā Komisija ir apgalvojusi, ka tirdzniecības apjomu sadale regulāri tika koordinēta “*SANCO* ražotāju” un paplašināto Eiropas nolīgumu locekļu starpā. Visbeidzot, apstrīdētā lēmuma 486. apsvērumā Komisija ir uzsvērusi, ka karteli “galvenokārt veidoja informācijas apmaiņa par tirdzniecības apjomiem un, pamatojoties uz to, kvotu sadale”.
- 66 Prasītāji nav apstrīdējuši šos secinājumus attiecībā uz laika posmu no 1998. gada 3. jūnija līdz 1995. gada 1. jūlijam. Attiecībā uz laika posmu no 1995. gada 1. jūlija līdz 2001. gada 22. martam prasītāji norāda, ka tie nevarēja saprātīgi paredzēt, ka to dalība informācijas apmaiņas sistēmā pēc 1995. gada vidus sekmēja karteļa darbību.
- 67 Prasītāju argumenti tomēr nav pārliecinoši. Tā kā tie vairākus gadus piedalījās vienlaikus *SANCO* nolīgumos un paplašinātajos Eiropas nolīgumos, kas paredzēja produkcijas sadali un šīs sadales īstenošanas uzraudzību ar biežas un detalizētas apmaiņas starpniecību par tirdzniecības apjomiem, prasītāji nevar apgalvot, ka *M.* aiziešana 1995. gada vidū izraisīja kritisku amnēziju uzņēmuma iekšienē saistībā ar karteļa esamību vai tā darbības veidu.
- 68 Prasītāji vairs neapgalvo, ka *M.* bija vienīgais darbinieks vai vadītājs, kas zināja par to dalību kartelī no 1988. līdz 1995. gadam.
- 69 Jākonstatē, ka visā laika posmā, kurā prasītāji piedalījās informācijas apmaiņas sistēmā, tie atbalstīja pret konkurenci vērstu mehānismu, par kuru panākta vienošanās

karoteļa iekšienē. To iesaistīšanās minētajā informācijas apmaiņas sistēmā līdz ar to bija to dalības kartelī turpinājums (šajā ziņā skat. šī sprieduma 60. punktā minēto spriedumu apvienotajās lietās *Aalborg Portland u.c./Komisija*, 281. punkts). Šī sprieduma 64.–68. punktā minēto iemeslu dēļ prasītājiem noteikti bija jāzina, ka to dalība informācijas apmaiņas sistēmā iekļāvās karoteļa kopējā plānā.

<sup>70</sup> Visbeidzot, ir jānorāda, ka prasītāju argumentam, ka *SANCO* nolīgumi vairs nav karoteļa daļa pēc 1995. gada vidus, nav nozīmes. Kā tas ir norādīts šī sprieduma 69. punktā, ilgstošu prasītāju dalību kartelī pierāda fakts, ka tie nepārtraukti piedalījās informācijas apmaiņas sistēmā un ka tiem noteikti bija jāzina, ka minētā sistēma bija daļa no attiecīgā pārkāpuma kopējā plāna.

<sup>71</sup> No tā izriet, ka prasītāju iesniegtais lūgums par daļēju atcelšanu ir jānoraida.

## 2. Par lūgumu samazināt naudas soda apmēru

<sup>72</sup> Šī lūguma pamatojumam prasītāji norāda trīs pamatus, kas attiecīgi ir pamatoti ar kļūdu tiesību piemērošanā, kura pieļauta, piemērojot tiesību normas par noilguma termiņiem, nepareizu naudas soda sākumsummas palielināšanu pārkāpuma ilguma dēļ un nepareizu 1996. gada paziņojuma par sadarbību piemērošanu.

- 73 Pirms pārbaudīt prasītāju norādītos pamatus ir jāatgādina, ka no apstrīdētā lēmuma 601. un 842. apsvēruma izriet, ka Komisijas uzliktie naudas sodi par pārkāpumu ir noteikti saskaņā ar Regulas Nr. 17 15. panta 2. punktu, kā arī Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punktu. Turklāt Komisija naudas sodu apmēru ir noteikusi, piemērojot metodoloģiju, kas ir noteikta Pamatnostādnēs un 1996. gada paziņojumā par sadarbību (skat. šī sprieduma 26. punktu).
- 74 Pamatnostādnēs, lai gan tās nevar kvalificēt kā tiesību normas, tomēr ir paredzēta uzvedības norma, kurā ir noteikta prakse, kas jāievēro un no kuras Komisija konkrētā gadījumā nevar atkāpties, nenorādot ar vienlīdzīgas attieksmes principu savienojamus iemeslus (skat. Tiesas 2006. gada 18. maija spriedumu lietā *C-397/03 P Archer Daniels Midland un Archer Daniels Midland Ingredients/Komisija, Krājums, I-4429. lpp., 91. punkts* un tajā minētā judikatūra).
- 75 Tādējādi, pārbaudot ar apstrīdēto lēmumu uzlikto naudas sodu tiesiskumu, Vispārējai tiesai ir jāpārbauda, vai savu rīcības brīvību Komisija ir īstenojusi atbilstoši Pamatnostādnēs noteiktajai metodei, un tiktāl, ciktāl tā konstatētu, ka Komisija no tās ir atkāpusies, ir jāpārbauda, vai šī atkāpe ir attaisnota un tiesiski pietiekami pamatota. Šajā sakarā ir jāteic, ka paša Pamatnostādņu principa, no vienas puses, un tajos norādītās metodes, no otras puses, spēkā esamību Tiesa ir apstiprinājusi (Tiesas 2005. gada 28. jūnija spriedums apvienotajās lietās *C-189/02 P, C-202/02 P, no C-205/02 P līdz C-208/02 P un C-213/02 P Dansk Rørindustri u.c./Komisija, Krājums, I-5425. lpp., 252.–255., 266., 267., 312. un 313. punkts*).
- 76 No Pamatnostādņu pieņemšanas izrietošā Komisijas rīcības brīvības pašierobežošana tiešām nav nesavienojama ar Komisijas būtiskas rīcības brīvības saglabāšanu. Pamatnostādnēs ir iekļauti dažādi mainīgi elementi, kas Komisijai ļauj izmantot tai piešķirto rīcības brīvību atbilstoši Regulas Nr. 17 un Regulas Nr. 1/2003 noteikumiem, kā tos interpretējusi Tiesa (iepriekš 75. punktā minētais spriedums apvienotajās lietās *Dansk Rørindustri u.c./Komisija, 267. punkts*).



- 77 Tādējādi jomās, kurās Komisija ir saglabājusi rīcības brīvību, piemēram, attiecībā uz sākumsummu vai palielinājuma likmi par pārkāpuma ilgumu, tās vērtējumu tiesiskuma pārbaude aprobežojas ar acīmredzamas kļūdas vērtējumā neesamības pārbaudi (šajā ziņā skat. Pirmās instances tiesas 2005. gada 18. jūlija spriedumu lietā T-241/01 *Scandinavian Airlines System*/Komisija, Krājums, II-2917. lpp., 64. un 79. punkts).
- 78 Komisijas rīcības brīvība un ierobežojumi, ko tā sev ir noteikusi, principā neliedz tiesai īstenot savu neierobežoto kompetenci (Pirmās instances tiesas 2004. gada 8. jūlija spriedums apvienotajās lietās T-67/00, T-68/00, T-71/00 un T-78/00 *JFE Engineering u.c./Komisija*, Krājums, II-2501. lpp., 538. punkts), ar kuru tai ir piešķirta iespēja Komisijas uzliktā naudas soda apmēru atcelt, samazināt vai palielināt (šajā ziņā skat. Tiesas 2007. gada 8. februāra spriedumu lietā C-3/06 P *Groupe Danone*/Komisija, Krājums, I-1331. lpp., 60.–62. punkts, un Pirmās instances tiesas 2003. gada 21. oktobra spriedumu lietā T-368/00 *General Motors Nederland* un *Opel Nederland*/Komisija, *Recueil*, II-4491. lpp., 181. punkts).

*Par pamatu, kas ir pamatots ar kļūdu tiesību piemērošanā, kura pieļauta, piemērojot tiesību normas par noilguma termiņiem*

#### Lietas dalībnieku argumenti

- 79 Prasītāji norāda, ka, tā kā tie nepiedalījās vienotā un turpinātā pārkāpumā, Komisija ir pārkāpusi tiesību normas, kas ir piemērojamas noilguma termiņu jomā, nosakot naudas sodu par laika posmu pirms 1996. gada 22. marta, jo tās izmeklēšana tika sākta tikai 2001. gada 22. martā. Šajā sakarā prasītāji uzsver, ka informācijas apmaiņa attiecībā uz tirdzniecības apjomiem atbilstoši *SANCO* licencēm pēc 1995. gada vidus nebija daļa no karteļa un ka aizliegta vienošanās, kurai tie pievienojās 1998. gada

27. augustā, nebija tāda kā aizliegtā vienošanās, no kuras tie bija izstājušies 1995. gada vidū.

80 Prasītāji arī norāda, ka saskaņā ar vienlīdzīgas attieksmes principu tiem saistībā ar noilguma termiņiem bija jāpiemēro tādi paši noteikumi kā *HME, Mueller, Buntmetall* grupai un *Chalkor*.

81 Komisija lūdz šo pamatu noraidīt.

#### Vispārējās tiesas vērtējums

82 Vispirms ir jāatgādina, ka no šī sprieduma 60.–71. punkta izriet, ka Komisija pamatoti apstrīdētajā lēmumā noteica, ka prasītāji bija piedalījušies vienotā un turpinātā pārkāpumā laika posmā no 1988. gada 3. jūnija līdz 2001. gada 22. martam. To nepārtrauktā dalība informācijas apmaiņas sistēmā bija pietiekama, lai pierādītu to ilgstošo dalību kartelī.

83 No tā izriet, ka neatkarīgi no Komisijas secinājumiem attiecībā uz *HME, Mueller, Buntmetall* grupu un *Chalkor* noilgums Regulas Nr. 1/2003 25. panta nozīmē nav piemērojams attiecībā uz prasītājiem.

84 Katrā ziņā skaidrības labad ir jāsecina, ka no apstrīdētā lēmuma 216., 449. un 450. apsvēruma, kā arī no tā 1. panta izriet, ka *HME, Mueller, Buntmetall* grupa un *Chalkor*

tika saukti pie atbildības par to attiecīgo dalību kartelī, sākot no 1997. vai 1998. gada, bet prasītāji tika saukti pie atbildības, sākot no 1988. gada.

85 Līdz ar to šis pamats ir jānoraida kā nepamatots.

*Par pamatu, kas ir pamatots ar samērīguma principa pārkāpumu*

Lietas dalībnieku argumenti

86 Prasītāji norāda, ka Komisija ir pārkāpusi samērīguma principu, jo, palielinot naudas soda sākumsummu atbilstoši pārkāpuma ilgumam, nav ņēmusi vērā to ierobežoto dalību kartelī ilgstošā laika posmā. Šajā sakarā tie apgalvo, ka divos laika posmos, kuros tie bija pārtraukuši dalību kartelī, tie tikai nodeva un saņēma informāciju par tirdzniecības apjomiem saskaņā ar *SANCO* licences nolīgumu.

87 Savā replikā prasītāji apgalvo, ka Komisija, nosakot naudas soda apmēru, ir ņēmusi vērā tikai karteļa kā tāda smagumu un pilnībā nav ņēmusi vērā to lomu attiecīgajā pārkāpumā. Šajā sakarā prasītāji, atsaucoties uz judikatūru, apgalvo, ka pārkāpuma

smagumu novērtē ne tikai atkarībā no tam raksturīgajām pazīmēm, bet arī atkarībā no apstākļiem, kas ir attiecināmi uz konkrēto uzņēmumu.

- 88 Līdz ar to, pat ja nevarētu atzīt, ka Komisijai ir pienākums ņemt vērā prasītāju dalības nelielo intensitāti, lai palielinātu tā naudas soda sākumsummu, kas noteikts saistībā ar pārkāpuma ilgumu, tai tomēr ir pienākums to darīt, nosakot naudas soda apmēru atbilstoši pārkāpuma smagumam.
- 89 Komisija lūdz noraidīt šo pamatu un izvirza iebildi par nepieņemamību attiecībā uz iebildumu, ka, novērtējot pārkāpuma smagumu, tā nav ņēmusi vērā prasītāju lomu kartelī. Komisija uzskata, ka minētais iebildums ir jauns pamats, kas nebija iekļauts prasības pieteikumā un kas līdz ar to ir jānoraida kā nepieņemams.

#### Vispārējās tiesas vērtējums

- 90 Attiecībā uz Komisijas izvirzīto iebildi par nepieņemamību ir jāatgādina, ka no Vispārējās tiesas Reglamenta 44. panta 1. punkta c) apakšpunkta un 48. panta 2. punkta noteikumiem izriet, ka pieteikumā par lietas ierosināšanu ir jānorāda strīda priekšmets, kā arī kopsavilkums par izvirzītajiem pamatiem un ka tiesvedības laikā nav atļauts izvirzīt jaunus pamatus, ja vien tie nav saistīti ar tādiem tiesību vai faktiskiem apstākļiem, kas ir kļuvuši zināmi iztiesāšanas laikā. Tomēr pamats, kas papildina iepriekš pieteikumā par lietas ierosināšanu tieši vai netieši norādītu pamatu un kas ir cieši ar to saistīts, ir jāatzīst par pieņemamu (Pirmās instances tiesas 1997. gada

5. februāra spriedums lietā T-207/95 *Ibarra Gil*/Komisija, *Recueil FP*, I-A-13. un II-31. lpp., 51. punkts; šajā ziņā skat. arī Tiesas 1983. gada 19. maija spriedumu lietā 306/81 *Verros*/Parlaments, *Recueil*, 1755. lpp., 9. un 10. punkts). Līdzīgs risinājums ir attiecināms uz iebildumu, kas ir izvirzīts, lai pamatotu pamatu (Pirmās instances tiesas 2002. gada 21. marta spriedums lietā T-231/99 *Joyson*/Komisija, *Recueil*, II-2085. lpp., 156. punkts, un 2008. gada 15. oktobra spriedums lietā T-345/05 *Mote*/Parlaments, Krājums, II-2849. lpp., 85. punkts).

- 91 Jāsecina, ka prasības pieteikumā prasītāji ir vērsuši uzmanību uz to, ka Komisija, ap-rēķinot tiem uzliktā naudas soda apmēru, nav ņēmusi vērā to, iespējams, ierobežoto dalību kartelī. No prasības pieteikuma izriet, ka to pamats attiecas uz iespējami nesamērīgo uzliktā naudas soda raksturu. Tomēr iebildums, ko prasītāji tajā ir norādījuši, attiecas tikai uz sākumsummas palielināšanu atbilstoši pārkāpuma ilgumam.
- 92 Savā replikā prasītāji neatsaucas uz jauniem faktiem, bet mēģina paplašināt sava pamata piemērojamību, lai tajā iekļautu arī iebildumu, kas attiecas uz to dalības kartelī smaguma novērtējumu. Tomēr nevar uzskatīt, ka ar šo pēdējo minēto iebildumu tiek paplašināts pamats, kas pamatots ar uzliktā naudas soda iespējami nesamērīgo raksturu, kā tas ir izklāstīts prasības pieteikumā, un ka tam ir cieša saikne ar to. Būtiska lēmuma elementa, piemēram, kā tas ir šajā gadījumā, attiecīgā pārkāpuma smaguma vērtējuma apstrīdēšanas iemesli konkrēti ir jāformulē Vispārējā tiesā prasības pieteikuma iesniegšanas stadijā.
- 93 Līdz ar to kā nepieņemams ir jānoraida prasītāju iebildums par to dalības kartelī smaguma vērtējumu.
- 94 Attiecībā uz pamata pamatotību ir jāsecina, ka tajā ir paredzēts apstākļi, attiecībā uz kuru Komisija saskaņā ar Pamatnostādnēm ir saglabājusi rīcības brīvību. Līdz ar to

minēto pamatu varētu apmierināt tikai tad, ja Vispārējā tiesa konstatētu acīmredzamu kļūdu Komisijas veiktajā vērtējumā (skat. šī sprieduma 77. punktu).

- <sup>95</sup> Šajā sakarā ir jāatgādina, ka naudas soda sākumsummas paaugstināšana atkarībā no pārkāpuma ilguma nav ierobežota ar gadījumu, kad starp ilgumu un konkurences tiesībās nostiprinātajiem mērķiem nodarīto palielināto kaitējumu pastāv tieša saistība (šajā ziņā skat. Pirmās instances tiesas 2003. gada 30. septembra spriedumu lietā T-203/01 *Michelin/Komisija*, *Recueil*, II-4071. lpp., 278. punkts un tajā minētā judikatūra).
- <sup>96</sup> Turklāt no Pamatnostādnēm izriet, ka starp pārkāpuma smaguma un tā ilguma vērtējumu Komisija nav noteikusi nekādu pārklāšanos, ne arī kādu citu savstarpēju saistību.
- <sup>97</sup> Tieši pretēji, pirmkārt, no Pamatnostādnēm izriet, ka tajās, lai noteiktu naudas soda sākumsummu, ir paredzēta pārkāpuma smaguma kā tāda vērtēšana. Otrkārt, pārkāpuma smagums tiek analizēts saistībā ar attiecīgā uzņēmuma raksturlielumiem, it īpaši tā lielumu un stāvokli konkrētajā tirgū, kas var būt pamats sākumsummas izvērtēšanai, uzņēmumu iedalīšanai kategorijās un īpašas sākumsummas noteikšanai. Treškārt, pārkāpuma ilgums tiek ņemts vērā, lai noteiktu pamatsummu, un ceturtkārt, Pamatnostādnēs ir paredzēta atbildību pastiprinošo un mīkstinājošo apstākļu ņemšana vērā, kas ļauj grozīt naudas soda summu it īpaši atkarībā no attiecīgā uzņēmuma aktīvās vai pasīvās lomas pārkāpuma īstenošanā.
- <sup>98</sup> No minētā izriet, ka tas vien, ka Komisija ir atstājusi sev iespēju par katru pārkāpuma gadu veikt paaugstinājumu, kura apmērs attiecībā uz ilgtermiņa pārkāpumiem var būt līdz pat 10 % no summas, kas noteikta par pārkāpuma smagumu, nekādā ziņā neuzliek tai pienākumu noteikt šo likmi atkarībā no aizliegtās vienošanās darbības intensitātes vai tās sekām, vai pat pārkāpuma smaguma. Komisijai, īstenojot savu plašo

rīcības brīvību (skat. šī sprieduma 77. punktu), ir jāizvēlas palielinājuma likme, ko tā ir paredzējusi piemērot saistībā ar pārkāpuma ilgumu.

- 99 Šajā lietā Komisija apstrīdētā lēmuma 706. apsvērumā ir konstatējusi, ka prasītāji karteli ir piedalījušies divpadsmit gadus un deviņus mēnešus (šajā ziņā skat. šī sprieduma 60.–71. punktu), kas Pamatnostādņu izpratnē ir ilgtermiņa pārkāpums. Tādējādi tā prasītājiem noteiktā naudas soda sākumsummu ir palielinājusi par 125 %. Šādi rīkojoties, Komisija nav atkāpusies no noteikumiem, ko tā sev ir noteikusi Pamatnostādnēs.
- 100 Līdz ar to Vispārējā tiesa uzskata, ka šis palielinājums par 125 %, ņemot vērā attiecīgā pārkāpuma ilgumu, šajā gadījumā nav acīmredzami nesamērīgs.

*Par pamatu, kas ir pamatots ar nepietiekamu naudas soda apmēra samazinājumu, ņemot vērā prasītāju sadarbību atbilstoši 1996. gada paziņojumam par sadarbību*

#### Lietas dalībnieku argumenti

- 101 Prasītāji norāda, ka par to sadarbību bija jāpiešķir lielāks tiem uzliktā naudas soda apmēra samazinājums, jo tie bija apstiprinājuši, ka M. sniegtā informācija ir precīza, un tie savā atbildē uz paziņojumu par iebildumiem Komisijai bija snieguši SANCO nolīgumu detalizētu aprakstu.

- 102 Tie arī apgalvo, ka Komisija ir pārkāpusi vienlīdzīgas attieksmes principu, piešķirot tiem tādu pašu naudas soda apmēra samazinājumu kā *IMI* grupai, kaut gan tie ar Komisiju bija sadarbojušies vairāk nekā minētā grupa. *IMI* grupai uzliktā naudas soda apmēra samazināšana bija pamatota tikai ar to, ka tā bija atzinusi pārkāpumu un ka nebija apstrīdējusi faktus, uz kuriem Komisija bija pamatojusies. Prasītāji turklāt Komisijai nodeva informāciju, kā arī precizēja vai apstiprināja būtiskus faktus, kuri atviegloja izmeklēšanu un uz kuriem tā bija pamatojusies apstrīdētajā lēmumā.
- 103 Komisija lūdz pamatu noraidīt.

#### Vispārējās tiesas vērtējums

- 104 Vispirms ir jānorāda, ka atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai naudas soda samazinājums saistībā ar sadarbību administratīvās procedūras laikā ir balstīts uz apsvērumu, ka šāda sadarbība atvieglo Komisijas uzdevumu konstatēt pārkāpumu (Pirmās instances tiesas 1998. gada 14. maija spriedumi lietā T-311/94 *BPB de Eendracht*/Komisija, *Recueil*, II-1129. lpp., 325. punkts, un lietā T-338/94 *Finnboard*/Komisija, *Recueil*, II-1617. lpp., 363. punkts).
- 105 Tāpat ir jāuzsver, ka, izvērtējot aizliegtās vienošanās dalībnieku sadarbību, apstrīdēt var tikai Komisijas pieļautu acīmredzamu kļūdu vērtējumā, jo, novērtējot uzņēmuma sadarbības kvalitāti un noderīgumu, īpaši salīdzinājumā ar citu uzņēmumu ieguldījumu, Komisijai ir plaša rīcības brīvība (Tiesas 2007. gada 10. maija spriedums lietā



C-328/05 P *SGL Carbon*/Komisija, Krājums, I-3921. lpp., 88. punkts). Tomēr šī vērtējuma ietvaros Komisija nedrīkst neievērot vienlīdzīgas attieksmes principu.

- <sup>106</sup> Turklāt ir jāsecina, ka no 1996. gada paziņojuma par sadarbību D2. punkta izriet, ka uzņēmumam var piemērot minēto ziņojumu tad, ja pirms paziņojuma par iebildumiem nosūtīšanas tas Komisijai sniedz informāciju, kas palīdz apstiprināt izdarītā pārkāpuma esamību, vai ja pēc paziņojuma par iebildumiem saņemšanas tas informē Komisiju, ka neapstrīd to faktu esamību, ar kuriem Komisija ir pamatojusi savas apsūdzības.
- <sup>107</sup> Šajā gadījumā gan *IMI* grupa, gan prasītāji sadarbīties sāka pēc paziņojuma par iebildumiem nosūtīšanas. Tādējādi prasītāji nevar prasīt tiem piemērot lielāku samazinājumu nekā tas, kas piešķirts *IMI* grupai, izņemot gadījumu, ja pārkāpuma pierādīšanas nolūkā to sadarbība Komisijas uzdevumu atviegloja vairāk nekā *IMI* grupas sadarbība.
- <sup>108</sup> Šajā sakarā ir jāsecina, ka no apstrīdētā lēmuma izriet, ka prasītāju sadarbība atšķiras tikai no *IMI* grupas sadarbības, jo tikai prasītāji “precizēja atsevišķus faktiskus apstākļus” (apstrīdētā lēmuma 809. un 812. apsvērumi). Turklāt no apstrīdētā lēmuma netieši izriet, ka Komisija uzskatīja, ka *IMI* grupas un prasītāju attiecīgās sadarbības lietderības pakāpe bija līdzīga, jo tie abi sadarbīties sāka stadijā, kad Komisija, ņemot vērā īpaši *Mueller*, *Outokumpu* grupas un *KME* grupas, *Wieland* un *Chalkor* sadarbību, jau varēja pierādīt visa attiecīgā pārkāpuma esamību. Prasītāji turklāt neapgalvo, ka Komisija nevarēja pierādīt karteļa esamību kopumā to sadarbības brīdī.

- 109 Jāuzsver arī, ka šī sprieduma 102. punktā paredzētais paziņojums, kurā tikai ir apstiprināta informācija, ko Komisijai paziņojis cits uzņēmums kādā iepriekšējā izmeklēšanas stadijā, būtiski neatvieglo Komisijas uzdevumu un tādējādi nav pietiekams, lai pamatotu naudas soda apmēra samazināšanu sadarbības dēļ (šajā ziņā skat. Pirmās instances tiesas 2004. gada 8. jūlija spriedumu lietā T-44/00 *Mannesmannröhren-Werke*/Komisija, Krājums, II-2223. lpp., 301. punkts, un 2005. gada 25. oktobra spriedumu lietā T-38/02 *Groupe Danone*/Komisija, Krājums, II-4407. lpp., 455. punkts).
- 110 Ņemot vērā iepriekš izklāstīto, ir jākonstatē, ka Komisija nav pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā, novērtējot prasītāju sadarbības lietderību, un nav pārkāpusi vienlīdzīgas attieksmes principu, prasītājiem un *IMI* grupai piešķirot identisku samazinājuma likmi atbilstoši 1996. gada paziņojumam par sadarbību. Līdz ar to arī šis pamats nav pamatots.
- 111 Tātad prasība ir jānoraida.

*3. Par pretprasību, kas ir pamatota ar iespējami labvēlīgu attieksmi pret prasītājiem salīdzinājumā ar Chalkor un IMI grupu*

Lietas dalībnieku argumenti

- 112 Komisija konstatē, ka *IMI* grupa un *Chalkor* attiecīgi savos prasības pieteikumos lietā T-18/05 un lietā T-21/05 ir norādījušai, ka, nosakot naudas sodu apmēru, Komisija nav ņēmusi vērā, ka tie nebija iesaistīti *SANCO* nolīgumos un *WICU* un *Cuprotherm*

nolīgumos un ka tādējādi tie ir izdarījuši mazāk smagu pārkāpumu nekā tas, ko izdarījuši prasītāji, *Wieland* un *KME* grupa. *IMI* grupas un *Chalkor* argumentos ir izvirzīts jautājums par iespējamu diskrimināciju starp karteļa dalībniekiem saistībā ar to, kas tiek uzskatīts par vienotu pārkāpumu.

- 113 Komisija apgalvo, ka, ja Vispārējai tiesai par pamatotiem būtu jāatzīst *IMI* grupas un *Chalkor* argumenti šajā jautājumā, tai, īstenojot savu neierobežoto kompetenci, *KME* grupai, prasītājiem un *Wieland* uzlikto naudas sodu summa drīzāk būtu jāpalielina, nevis jāsamazina *IMI* grupai un *Chalkor* uzlikto naudas sodu apmērs.
- 114 Prasītāji lūdz šo pretprasību noraidīt.

#### Vispārējās tiesas vērtējums

- 115 Jāsecina, ka Vispārējā tiesa savos šīs dienas spriedumos lietā T-18/05 *IMI* u.c./Komisija (Krājums, II-1769. lpp.) un lietā T-21/05 *Chalkor*/Komisija (Krājums, II-1895. lpp.) ir atzinusi, ka *IMI* grupa un *Chalkor* ir izdarījuši mazāk smagu pārkāpumu nekā tas, ko izdarījusi *Boliden* grupa, *KME* grupa un *Wieland*, un ka Komisija ir pieļāvusi kļūdu, jo, aprēķinot naudas sodu summas, nav ņēmusi vērā šo apstākli.
- 116 Vispārējā tiesa, īstenojot savu neierobežoto kompetenci, turklāt ir atzinusi, ka Komisijas noteiktā naudas sodu sākumsumma salīdzinājumā ar smagumu, kas piemita visām trim karteļa daļām, bija piemērota un ka bija jāsamazina *IMI* grupai un *Chalkor*

uzlikto naudas sodu sākumsummas, lai ņemtu vērā, ka Komisija tos nebija saukusi pie atbildības par *SANCO* nolīgumiem (šī sprieduma 115. punktā minētie spriedumi lietā *IMI u.c./Komisija*, 166., 167. un 189. punkts, un lietā *Chalkor/Komisija*, 104., 105. un 185. punkts).

117 No tā izriet, ka Komisijas pretprasība ir jānoraida.

### **Par tiesāšanās izdevumiem**

118 Atbilstoši Reglamenta 87. panta 2. punktam lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus. Tomēr atbilstoši minētā reglamenta 87. panta 3. punkta pirmajai daļai, ja abiem lietas dalībniekiem spriedums ir daļēji labvēlīgs un daļēji nelabvēlīgs vai ja pastāv izņēmuma apstākļi, Vispārējā tiesā var nolemt, ka tiesāšanās izdevumi ir jāsadala vai ka lietas dalībnieki sedz savus tiesāšanās izdevumus paši.

119 Šajā lietā prasītājiem spriedums ir nelabvēlīgs, bet Komisijai spriedums ir nelabvēlīgs saistībā ar tās pretprasību. Tomēr ir jāsecina, ka spriedums ir nelabvēlīgs galvenokārt prasītājiem. Šajos apstākļos ir jālemj, ka prasītāji sedz paši savus tiesāšanās izdevumus un atlīdzina 90 % no Komisijas tiesāšanās izdevumiem, bet Komisija sedz 10 % no saviem tiesāšanās izdevumiem.

Ar šādu pamatojumu

VISPĀRĒJĀ TIESA (astotā palāta)

nospriež:

- 1) prasību noraidīt;
- 2) Eiropas Komisijas pretprasību noraidīt;
- 3) *Boliden AB, Outokumpu Copper Fabrication AB un Outokumpu Copper BCZ SA* sedz savus tiesāšanās izdevumus un atlīdzina 90% no Komisijas tiesāšanās izdevumiem;
- 4) Komisija sedz 10% no saviem tiesāšanās izdevumiem.

Martins Ribeiro

Papasavvas

Wahl

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2010. gada 19. maijā.

[Paraksti]

## Satura rādītājs

Tiesvedības priekšvēsture.....	II - 1849
1. Administratīvais process.....	II - 1849
2. Apstrīdētais lēmums.....	II - 1852
Attiecīgās preces un tirgi .....	II - 1858
Attiecīgā pārkāpuma sastāvdaļas.....	II - 1859
Attiecīgā pārkāpuma ilgums un turpinātais raksturs.....	II - 1860
Naudas sodu apmēra noteikšana.....	II - 1861
Naudas sodu sākumsumma.....	II - 1862
— Smagums.....	II - 1862
— Atšķirīga attieksme .....	II - 1863
Naudas sodu pamatsumma .....	II - 1865
Atbildību pastipriņošie un atbildību mīkstinošie apstākļi .....	II - 1868
1996. gada paziņojuma par sadarbību piemērošana .....	II - 1869
Naudas sodu galīgā summa.....	II - 1869
Tiesvedība un lietas dalībnieku prasījumi.....	II - 1870
Juridiskais pamatojums.....	II - 1871
1. Par lūgumu daļēji atcelt apstrīdēto lēmumu.....	II - 1872
Lietas dalībnieku argumenti .....	II - 1872
Vispārējās tiesas vērtējums .....	II - 1874
2. Par lūgumu samazināt naudas soda apmēru .....	II - 1877
Par pamatu, kas ir pamatots ar kļūdu tiesību piemērošanā, kura pieļauta, piemērojot tiesību normas par noilguma termiņiem.....	II - 1879
II - 1892	

Lietas dalībnieku argumenti .....	II - 1879
Vispārējās tiesas vērtējums .....	II - 1880
Par pamatu, kas ir pamatots ar samērīguma principa pārkāpumu.....	II - 1881
Lietas dalībnieku argumenti .....	II - 1881
Vispārējās tiesas vērtējums .....	II - 1882
Par pamatu, kas ir pamatots ar nepietiekamu naudas soda apmēra samazinājumu, ņemot vērā prasītāju sadarbību atbilstoši 1996. gada paziņojumam par sadarbību ..	II - 1885
Lietas dalībnieku argumenti .....	II - 1885
Vispārējās tiesas vērtējums .....	II - 1886
3. Par pretprasību, kas ir pamatota ar iespējami labvēlīgu attieksmi pret prasītājiem salīdzinājumā ar <i>Chalkor</i> un <i>IMI</i> grupu.....	II - 1888
Lietas dalībnieku argumenti .....	II - 1888
Vispārējās tiesas vērtējums .....	II - 1889
Par tiesāšanās izdevumiem .....	II - 1890